NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 586 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ NĂM 27 MARS 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hanoi	Hanoi đưa tin tận nhà	Hanoi và các tỉnh	Hanoi và các tỉnh Trung-kỳ	Hanoi và các tỉnh Nam-kỳ	Hanoi và các tỉnh Cao-miên	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$80	6$30	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHAM KEY-LOC
Administrateur gérant: NGUYỄN TOẠN

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một bậc thượng-lưu thực hoàn-toàn xứng đáng ở xã-hội Việt-Nam ta bây giờ

(Cái phẩm-cách của bậc người ấy)

Thử xin nói về cái phẩm-cách của bậc người ấy. Cũng cùng là một dân-tộc trong loài người mà có dân-tộc thì đi đến đâu cũng được sang trọng vẻ-vang, có dân-tộc thì đi đến đâu cũng bị khinh-khi bỉ nhục, cũng cùng là một nước trong thế-giới mà có nước thì oai danh lừng trên đại-địa, có nước thì suy đồi đủ cả mọi bề, là bởi sao? bởi hơn kém nhau về cái phẩm-cách của quốc-dân vậy. Người ta thường nói: hễ chỗ nào có đến ba người Anh ở thì chỗ ấy nghiễm-nhiên là một Anh đại để-quốc thứ hai, là vì cái phẩm-cách người Anh ở đâu cũng không mất là một dân đại-đế-quốc vậy. Người ta lại thuật chuyện ở một cái công-viên trong tô-giới Anh tại Thượng-hải có một hồi thấy mấy chữ niêm yết ngoài cửa rằng: Cho với người Tàu không được thiện-tiện vào, là vì cái phẩm-cách người Tàu không được kể vào đồng đẳng với người các nước khác vậy. Mà cái phẩm-cách của quốc-dân hoặc tốn qui, hoặc hèn kém như thế phần nhiều cũng tự bậc thượng-lưu trong nước hun đúc mà nên.

Phẩm-cách là cái gì? là cái mà người ta sở-đi đặc biệt với loài vật mà siêu-việt hơn loài vật vậy. Người ta cũng là một giống vật, cũng có cái dục tình hạ-đẳng như loài vật, cũng theo cách sinh-hoạt về nhục-thể như loài vật, nhưng ngoài cái vật-tính ấy, người ta nhờ được đã bước lên tới cái bậc thang đầu trong cái thang muôn vật, có cái tự-chất bẩm thụ của trời đất được khôn hơn muôn vật nhiều, nên lại có cái tính biết tự-tôn, thích tự-do là những cái tình cảm cao-thượng hơn mà khác hẳn với cái dục-tình hạ đẳng của loài vật, là những cách sinh hoạt về tinh-thần mà khác hẳn với cái cách sinh-hoạt về nhục-thể của loài vật. Các nhà luân-lý-học nói: trong người ta có hẳn hai con người khác nhau: một con người bằng nhục-thể, một con người bằng tinh-thần; cái phần bằng nhục-thể thì người ta cũng cùng với muôn vật, nhưng cái phần bằng tinh-thần thì người ta đặc biệt với muôn vật mà siêu việt cả muôn vật. Hai con người nó như hai dám giặc đối lũy ở trong một cái thân người ta, tranh nhau từng bước, lấn nhau từng thước mà bên nào cũng dành lấy cái phần thắng lợi về bên mình; phần thắng lợi mà về bên cái con người bằng nhục-thể thì người ta lại lui trở lại cái vật-tính gần hơn, phần thắng lợi mà về bên cái con người bằng tinh-thần thì người ta mới vượt ra khỏi cái vật-tính được xa hơn; ấy cái phẩm-cách người ta tôn qui hay hèn kém là ở đấy.

Nay ta thử lấy cái định-lệ đó làm cái cán thăng bằng mà nhắc xem cái phẩm-cách quốc-dân ta là tôn-trọng hay là hèn kém thì ta dành phải thú thật rằng cái phẩm-cách quốc-dân ta quả chưa mong gì tôn trọng được như người Anh mà có dễ hèn kém lại có phần tệ hơn người Tàu nữa. Khắp trong xã-hội chỉ quay cuồng xuân động về những cái quyền-lợi nhỏ mọn, danh-vọng hão huyền, cái mục-đích tuyệt đối làm người chỉ có làm thế nào cho ăn được nhiều của ngon, mặc được nhiều của tốt, cho có lâu-đài xe-ngựa, có bạc vạn tiền nghìn, gian-dối lật-lọng cũng không từ, luồn cúi nhục nhằn cũng không quản, thậm đến hại lý thương luân, lừa thầy phản bạn cũng không kiêng. Ôi! ruột gan ai chẳng là người, ai là có tình người là làm những chuyện như thế lại chẳng thấy trong tinh cảm có khác-khoải bùi ngùi, trong tinh-thần có ê-chề cắn rứt, bực-bội về cái tự-do của lương-tâm mình phải đè phải nén, tủi hổ về cái tự-tôn của nhân-cách mình phải dập phải vùi mà nỡ đem lòng cui mặt, đành để cho cái dục-tình hạ-đẳng nó sai khiến được mình, mưu lấy cái phần vẻ nhục thể cực-kỳ sung-sướng phù-phê mà chịu cái phần về tinh-thần phải cực-kỳ xấu-xa nhơ-nhuốc; như thế thì còn có chút gì là cái phẩm-cách con người nữa hay không?

Hun đúc nên một cái dân-tộc phẩm-cách hèn kém như thế không khỏi có trách-cứu tự bậc thượng-lưu; vậy thì cái bậc thượng-lưu đứng ra làm tiêu-biểu cho một dân-tộc có cái phẩm-cách tôn-qui sau này tất là tự mình có cái phẩm-cách tôn qui lắm trước đã. Người có phẩm-cách tôn qui là người biết tự-tôn; biết tự-tôn là biết giữ cái danh-dự chân-chính của mình, tự mình tiến đức tu nghiệp cho có một cái bảo-phụ khác thường, cái đó là cái hoa thơm, cái của báu riêng của mình, không mượn lước vị mới là vinh, không mượn tiền của mới là sang, không mượn quyền-thế mới là trọng, cái bảo-phụ của mình gặp cái cảnh phù qui cũng không làm cho đắm đuối được, gặp cái cơn bần tiện cũng không làm cho di-dịch được, mà dù gặp cái sức oai vũ cũng không làm cho tỏa khuất được, như thế là tự-tôn. Người có phẩm-cách tôn qui là người không mất tự-do; người không mất tự-do là tự mình làm chủ được cái ý chí của mình, tự mình giữ khỏi tội lỗi mà không để ai tra tri được mình, tự mình làm trọn chức-vụ mà không phải ai kiềm đốc đến mình, trong không để cho cái dục-tình phóng-túng nó khu-khiến được mình, ngoài không để cho cái hoàn-cảnh xấu-xa nó cám dỗ được mình, cái sự-nghiệp tự mình lấy làm đang qui thì mới qui mà không ai thưởng phạt dữ đoạt được mình, cái việc phải tự mình lấy làm nên làm thì cứ làm mà không kể thành hại đắc thất tới mình, như thế là không mất tự-do. Biết tự-tôn, không mất tự-do thì là cái phẩm-cách con người hoàn-toàn vậy. Lấy cái phẩm-cách tôn-qui như thế mà làm tiêu-biểu cho người trong nước thì cái phẩm cách quốc-dân thế nào lại chẳng nhờ sự quan-cảm đó mà cơ tăng tiến lên được ít nhiều dư?

T.

TÒA NỘI-CÁC POINCARÉ TỪ CHỨC

Sáng ngày 27 mars, Thủ-dân nghị-viện bàn đến hồi dự án luật pháp nói về tiền trợ cấp của các viên-chức, khi ấy trong các quan-lương-thư chỉ có M. de Lasteyrie và M Strauss là có mặt ở nghị-viện mà thôi.

Ông nghị-viện Bonisson xin nghị-viện hãy giao cho tiểu-ban xét qua bản dự án của tòa nội-các mà trước đây nguyên-lão nghị-viện đã sửa đổi lại, rồi nghị-viện sẽ bàn sau.

Quan de Lasteyrie xin nghị-viện bàn ngay, đừng giao cho tiểu-ban nữa. Ngài xin nghị-viện có tin cậy tòa nội-các thì bỏ phiếu ưng chuẩn việc bàn ngay bản dự án ấy.

Nghị-viện bỏ phiếu xong, đến lúc điểm phiếu, thì số phiếu ưng giao cho tiểu-ban là 271, mà số phiếu ưng bàn ngay chỉ có 264

Các quan thượng-thư bèn đệ đơn quan Giám-quốc xin từ chức.

Quan Giám-quốc Millerand khuyên các quan thượng-thư đừng từ chức, buổi chiều nên đến nghị-viện một lần nữa, quan Giám-quốc sẽ lên ngỏ lời cùng nghị-viện hay tỏ mọi lẽ về việc ấy. Các quan Thượng-thư bàn với nhau rồi nhất định xin từ chức, thì quan Giám-quốc đã nhận lời.

Buổi chiều quan Giám-quốc có mời các ông nghị-trưởng hai nghị-viện đến hội-nghị.

Các nhà chánh-trị được tin tòa nội-các Poincaré từ chức một cách thốt nhiên như thế, ai nấy lấy làm ngạc nhiên vô cùng. Tòa nội-các bị đổ một cách không ai ngờ như nay, xét ra là bởi việc dẫn phiếu xảy ra trong một lúc bất thình-lình. Nguyên lúc bỏ phiếu, số các ông nghị-viên có mặt chỉ độ một trăm ông là cùng (?). Về sau mấy ông xin cải-chính lại, thành ra số phiếu về với tòa nội-các lại không là số kém như buổi sáng nữa. Nhưng kết cục việc dẫn phiếu đã tuyên bố xong rồi, nên tòa nội-các cũng tự coi như mình kém về vậy.

Tòa nội-các Poincaré cầm quyền-chính từ ngày 15 janvier 1922. Tòa nội-các đã gây được nhiều thiện quả: Chỉnh đốn lại nền tài-chánh; khôi phục lại cái giá trị đồi đoái; việc trù-bình được nhiều điều lợi ích lợi; cuộc giao-tế Anh Pháp được hòa hiếu, sắp đến lúc điều đình với nhau để hai nước cùng nhau đồng lao cộng tác; cái vấn đề bồi-khoản nhờ có công việc của hội-đồng giám định cũng gần đến lúc để đường giải quyết.

Các báo xuất bản buổi chiều, nói rằng cứ như tin tức ở nghị-viện, thì chắc là quan Giám-quốc Millerand sẽ ủy quan Poincaré, dựng tòa nội-các mới.

Âu-châu điện-tín

Paris, ngày 25 Mars 1924

Việc nước Ai cập

Nguyên-lão nghị-viện bỏ phiếu tỏ lòng tin ông Zaghloul pacha.

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 26 Mars 1924

Pháp với Anh

M de Saint Aulaire và M. Macdonald hôi-nghị với nhau, có bàn đến cái vấn-đề bồi-khoản và cái vấn-đề bình yên.

Việc nước Anh

M. Macdonald có tuyên-bố tại hạ nghị-viện rằng chánh-phủ không có ý ấn định cái số tiền công thợ mỏ đến bao nhiêu là ít nhất, nhưng chánh-phủ sẽ cố sức phân giải các mối tranh-đoan của chủ mỏ và thợ mỏ.

* * *

M Austen Chamberlin có nói tòa nội-các Macdonald không sao trường cửu được. Cuộng bao lâu quyền chính lại về tay đảng bảo thủ.

Việc trong hạt trù-bình

Ở Dusseldorf có tin đồn nói rằng hợp-đồng của các nhà kỹ nghệ nước Đức ký với các quan trù bình đến ngày 15 avril thì nới hạn, phần nhiều các nhà ấy muốn trực tiếp điều-đình với các quan trù bình để gia hạn. Những nhà muốn thay đổi các điều khoản không để nguyên như trước, thì điều đình với bản chánh-phủ về việc ấy.

Việc ở đất Bessarabie

Hàng vạn người ở tất cả các miền trong đất Bessarabie đến biểu-tình ở Chisinau và có gửi cho chánh-phủ một bức điện-tín nói rằng họ nhất định xin thuộc quyền nước Lỗ-mã-ni là tổ-quốc của mình.

Tại Thủ-dân nghị-viện

Thủ-dân nghị-viện ưng chuẩn bản dự án nói về các quan võ bị nam. Theo như bản dự án ấy thì các hàng quan võ bị hạn được coi như các hàng quan võ khác, cũng được thăng chức dần dần hạ-trung-tá.

MỘT CÁI KỲ-ÁN Ở LONDRES

Một thứ cỏ lạ

Vườn *thực-vật trung-ương* tại thành Luân-đôn nước Anh, mới đây có trần liệt một thứ cỏ rất lạ. Thứ cỏ ấy trong một ngày bốn sắc nhiều lần, chợt đỏ biến sắc xanh, chợt thì biến sắc lục, chợt thì biến ra sắc vàng, hay sắc nâu. Lại có phải ra một mùi hương rất lạ, khiến cho người đứng gần ngửi mùi mà trong mình nghe khoan khoái lạ thường. Người ta nói thứ cỏ đó tìm được ở trên một quả núi về chân Phi. Vườn ấy từ khi trần liệt thứ cỏ ấy người xa gần đến xem đông như kiến cỏ, cả hoàng-thái-tử nước Anh cũng thường ngự ra xem, phải khen ngợi là một thứ cỏ lạ thường. Xưa nay chưa thấy bao giờ. Tất cả các nhà thực-vật học, từ khi thấy thứ cỏ đó đều thi nhau nghiên cứu, có nói rằng: thứ cỏ ấy mà biến sắc như vậy là vì trong là nó có một chất *lục diệp thể* riêng, cứ theo ánh sáng mặt giới mạnh yếu mà biến sắc đi; còn như mùi thơm của nó chắc là trong là nó có một thứ nước chịu một điều lạ là làm sao mà nó biến sắc luôn, làm sao mà nó có mùi thơm lạ lẫy thì chưa xét được rõ ràng.

Không ngờ một đêm kia thứ cỏ lạ ấy nhiên biến mất, chủ vườn có treo cái giải hễ ai tìm được thì thưởng một nghìn bảng. Nhưng tra xét tìm tòi hết hơi hết sức mà chẳng thấy tăm hơi đâu cả.

Ai cũng phải lấy làm lạ rằng thứ cỏ ấy để vào trong một cái nhà phòng nhỏ, cứ đến 7 giờ tối là khóa chặt rồi, mà chìa khóa thì chủ vườn giữ. Chính đêm bị mất trộm, thì cửa vẫn khóa, mà chung quanh cái nhà nhỏ ấy thì không thấy có vết cạy hay đập phá chỗ nào. Vả nhà đó đêm nào cũng có một người ở đấy canh giữ, người ấy nói chính đêm mất trộm, thì tuyệt nhiên không thấy có ai qua lại gần đó lúc nào, duy có đêm ấy thì nghe ở trong nhà nhỏ ấy hơi có tiếng gì vang vang.

Vì vậy nên dư-luận rồi là phân vân, người thì nói có kẻ lẻn vào ở trong lấy trộm, người thì nói thứ cỏ ấy đã cùng với không khí hóa hợp mà hóa thành mất thứ chất khác tan đi. Con các nhà mê tín lại nói có ấy đã hóa thành tiên mà bay lên trời rồi.

Cái nhà nhỏ ấy sau khi cỏ đã mất rồi mà mùi thơm vẫn còn ngào ngạt mãi. Không những là chủ vườn tiếc mất một thứ của báu, mà tất cả người Luân đôn ai cũng tiếc ngẩn tiếc ngơ.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Câu hát

Cây cao quả chín đỏ mồi,
Càng trông mỏi mắt càng chòi mỏi tay.
Chẳng vui cũng thể hội Thầy,
Chẳng đẹp cũng thể hồ Tây xứ Đoài,
Rửa chân đi hạn đi hài,
Rửa chân đi đất chớ hoài rửa chân.
Chẳng thơm cũng thể hương đan,
Chẳng ngọt cũng thể nước sông Hàn chảy ra.
Chẳng thơm cũng thể hoa nhài,
Chẳng lịch cũng thể con người thượng [kinh
Có cha có mẹ thì hơn, [dây.
Không cha không mẹ như đờn không
Công cha như núi Thái-sơn, [ra.
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy
Con ơi con chớ mang mẹ đi,
Để cho hàng rẻ nàng dâu thương cùng
Bốn con ngồi bốn góc đường.
Mẹ hỏi mẹ hỡi, mẹ thương con nào?
Mẹ thương con bé mẹ thay,
Thương thì thương vậy sao tày trưởng
Sống thì con chẳng cho ăn, [nam.
Chết thì xôi thịt làm văn tế ruồi.
Thật thà cũng thể lái trâu,
Yêu nhau cũng thể nàng dâu mẹ chồng
Có kia đội gạo đi đâu,
Tôi là phận gái làm dâu mới về.
Mẹ chồng ác nghiệt đã ghê,
Tôi ở chẳng được tôi về nhà tôi.
Chồng đỡ thì lo,
Mẹ chồng mà dữ mỏ bò ăn khao.

Mấy đời bánh đúc có xương,
Mấy đời đi ghẻ có thương con chồng.
Mấy đời sấm trước có mưa,
Mấy đời đi ghẻ có ưa con chồng.
Anh em như chân như tay,
Vợ chồng như áo cởi ngay nên lìa.
Anh em thì tứ tật là hiền,
Làm đến đồng tiền nên mất lòng nhau.
Người dưng có ngãi thì đãi người dưng.
Anh em vô ngãi thì đừng anh em.
Chị em nắm nem ba đồng,
Muốn ăn thì trả sau đừng mà ăn.
Em ngã thì chị phải nâng,
Đến khi chị ngã em bưng miệng cười.
Chị chẳng muốn cho em vàng đủi.
Em đi mua nghệ em bôi cho vàng.
Muốn cho lắm cối nhiều cành,
Muốn cho lắm cậu thì nhiều anh cậy nhờ.
Con có con cậu thì xa,
Con chú con bác thực là anh em.
Gái mà chi, giai mà chi,
Sinh ra có ngãi có nghì là hơn.
Chồng có, vợ cậu, chồng đi,
Trong ba người ấy chết thì không tang
Lăng diềng để trở ba ngày,
Chồng có vợ cậu nửa ngày cũng không.
Con gái là con người ta,
Con dâu mới thật mẹ cha mua về.
Đẻ con chẳng dạy chẳng răn,
Thà rằng nuôi lợn cho ăn lấy lòng.
Uốn cây từ thuở còn non,
Dạy con từ thuở con còn thơ.
Dạy vợ từ thuở bơ vơ mới về.

(Còn nữa) Maurice Thắng dit Lebeau Nam-Vang

Tin Trung-hoa

Ngày 17 Mars 1924

Công-sứ Pháp và Công-sứ Nhật đối với việc Trung Nga thiết lộ

Công-sứ Pháp và Công-sứ Nhật yêu cầu với chánh-phủ Trung-hoa rằng khi nào nội-các hội nghị việc Trung Nga thiết lộ, phải cho công-sứ hai nước được dự-nghị.

Ngô-cảnh-Liêm vận-động việc bàu phó Thống-lĩnh

Ngô-cảnh-Liêm sắp sửa ở Lạc dương về Bắc-kinh, để vận-động việc bàu phó thống-lĩnh.

Việc Trung Nga thiết lộ

Ủy-viên Nga với Vương-chánh-Đình thỏa nghị: nước Nga xin giao đường xe lửa Trung Nga và Ngoại Mông-cổ về chủ quyền Trung Nga, giá tiền chuộc đường xe lửa Trung Nga và kỳ hạn nước Nga triệt binh hiện đóng ở Ngoại Mông-cổ, thì đến ngày hội nghị sẽ định; ngày 6 Mars, nội-các khai hội, để giải quyết vấn-đề ấy.

Thái-thành-Huân với Tôn-truyền-Phương

Thái-thành-Huân (ở Giang-tây) đánh giây thép hỏi Tôn-truyền-Phương rằng Tôn kéo quân đội sang địa-phận Giang-tây, có phụng mệnh chánh-phủ sai khiến không?

Tào-Côn đánh giây thép ngăn cấm Tôn-truyền-Phương dể việc dùng binh ở Giang-tây

Tào-Côn tiếp luôn mấy cái giây thép ở Giang-tây đánh về bảo việc hành-động của Tôn-truyền-Phương, đánh giây thép bảo Tôn không được thiên-tiện dùng binh.

Tưởng hiệu trong quân đội di viện Tứ-xuyên

Tào-Côn vì Ngô-bội-Phu thúc bách, ba lệnh cử Đồng-thành Quốc làm độ sửu sư trưởng. Dương-thanh-Thần làm nhị-thập-tứ sư trưởng. Lục-Cẩm được tin ấy, rất lấy làm thất vọng.

Việc kim phật-lang

Trần-Lục (Công sứ Trung-hoa ở Paris) đánh giây thép về Bắc-kinh, nói rằng chánh-phủ Pháp vì chánh-phủ Trung-hoa để việc kim phật lang lôi thôi không quyết-nghị, có ý muốn cự tuyệt quan thuế, vì thế Trần xin chánh-phủ báo cáo cho các chánh-đảng biết rõ tình hình ấy rồi quyết ý thừa nhận.

Ôn-thụ-Đức với Đỗ tích-Khuê

Ngô bội-Phu đánh giây thép giục Tào-Côn hạ lệnh cử Ôn-thụ-Đức làm Bột-hải phòng ngữ sử. Nhưng Ôn lại đánh giây thép xin Tào đừng hạ lệnh ấy, vì mình không muốn chịu tiết chế Đỗ-tích-Khuê.

Lý-đình-Tân muốn từ chức

Lý-đình-Tân vì việc tranh-cạnh của Ôn-thụ-Đức với Đỗ-tích-Khuê, không có phương pháp gì điều đình được, muốn từ chức bãi quân tổng trưởng.

Thân-bảo-Phiên đem quân về Liêm-châu

Thân-bảo-Phiên liên hợp với Tổng-đi-Mai đem quân đội của mình hơn 2000 người về Liêm-châu.

Hồng-triệu-Lân xin đầu hàng Tôn-Văn

Hồng-triệu-Lân (tướng giới của Trần-quỳnh-Minh) lại sai người sang Quảng-đông yết-kiến Tôn-Văn, yêu-cầu hai việc: 1) xin dùng mình làm chức Tổng-tư-lệnh; 2) trước khi cử binh ở đánh Bắc-kinh, cho mình trú binh ở Huệ-châu; nếu được Tôn y theo hai điều ấy, thì xin đem cả quân đội về hàng.

Phạm-thạch-Sinh về Quảng-đông

Ngày 5 mars, Phạm-thạch-Sinh (Điện quân đệ nhị quân trưởng), đi tàu thủy về Quảng-đông, vào yết kiến Tôn-Văn, bàn việc quân ở Đông-giang, lâu đến ba giờ đồng hồ, ngày hôm sau lại đi tàu thủy sang Đông-giang đốc việc chiến-tranh.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

MMLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu vũ uy-nghi vẫn ngửa trông.
Thành Nhị sẵn nền khoa giáp trước,
Phố Nùng vui chốn khói hương [chung.
Thánh hiền gương đề soi miền Á.
Chương báo chuông khua khắp cõi [Đông.
Nam Bắc từ coi xem dễ mấy,
Khéo mà nữ giới cũng văn-phong.

Vũ-mạnh-Sơn
Làng Bát-tràng, Bắc-ninh

MMLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Khổng-miếu đường đàn vẫn ở trong.
Tả núi Nùng-sơn là bảng hổ,
Hữu dân Thái-ấp ấy tay rồng.
Nước Nam nền vững khoa luân-lý,
Đất Bắc vang nghe tiếng cổ chung.
Mới biết văn-minh là thế thế.
Núi Ni nước Lỗ một dòng thông.

Nguyễn-văn-Liên
Làng Nghi-tàm, Hà-đông

MMXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng là đây vẫn kính chung.
Cháu Lạc con Hồng hương khói ngát
Núi Nùng sông Nhị cỏ rêu phong.
Trông gương kỷ-niệm thêm mừng dạ
Nhìn gác khuê-văn lại nức lòng.
Hỡi khách nho lâm qua tới đó,
Tạm dừng chân lại đứng mà trông.

MMXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sư-biểu cao kiên trấn núi Nùng.
Vua Lý mở-mang cơ-chỉ cũ,
Dân Hồng thờ kính khói hương chung.
Mưa xuân tưới khắp nơi Nùng Nhị,
Bia đá còn ghi giống Lạc-Hồng.
Trải mấy tang-thương bao thế-kỷ,
Kìa nền văn-hiến thế-gian trông.

MMXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng lưu truyền vẫn chẳng [cùng.
Khoa-giáp vang lừng trong cõi Bắc,
Khói hương ngào ngạt một phương [Đông.
Kinh hiền đem dạy con Hồng-Lạc,
Bia thánh còn ghi chốn Nhị Nùng.
Ngọn bút lân Chu ai khéo vẽ,
Kìa nền văn-hiến Bắc Nam Trung.

Nguyễn-trọng-Cồi
12, Rue Tiền-sinh, Hanoi

MMXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu xui nên luống chạnh lòng.
Nét bút lưu truyền in vẫn đậm,
Văn bia ghi chép dấu còn trong.
Cỏ hoa mấy bóng khoe trăm vẻ,
Hương lửa tư mùa rợp một vùng,
Sự-nghiệp muôn thu còn để lại,
Gương treo vằng vặc giữa trời Đông.

Phạm-sĩ-Hầu
Phố Hữu-môn, Hưng-yên

MMXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nho đạo xưa nay chốn bái sùng.
Nghiên bút Sĩ-vương trao nước Việt
Cung tường Lý thánh nức non Nùng.
Kinh-đô buổi trước riêng Kinh Bắc,
Thành phố thời nay vẫn Á-Đông.
Rực rỡ bảng bia hiền-triết đó,
Lý đào vẫn giữ đốt hương xông.

Vũ-văn-Trùy
Làng Bát-tràng, Bắc-ninh

Tin Saigon

Tàu Anh đi, tàu Ý tới

Cuối tháng này có một chiếc tuần dương-hạm của Ý là *Arabia* hiện đang ở Thượng-hải sẽ ghé vào Saigon trong mấy ngày rồi mới về Ý.

Cái án ô-tô

Sáng 25 tòa án Trừng trị Saigon đã xử phạt M. Le Guidec 6 tháng tù án treo và 500 francs về tội vặn máy ô-tô đè phải một đứa trẻ con ta chết. Người nhà đứa bé có kiện về khoản bồi thường thì tòa án bắt bên bị phải trả 5 000 đồng.

Cái nạn ô-tô

Ngày thứ bảy vừa rồi, tại Pnompenh M. Sann de Monteiro là thư-ký trường Bách-nghệ Pnompenh lúc đi xe đạp vào trường học thì bị một cái ô-tô chở khách đụng ngã, bánh xe đè lên mình, khiêng vào nhà thương được đến sáng hôm sau thì mất.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Tiếc thay một đóa hoa tươi!

III

Một hôm, có một ông phú-hộ kia đến chơi nhà ông Tham, trước còn bàn huyên năm ba câu chuyện về thế-thái nhân-tình, sau ông hỏi ông Tham rằng:

— Chẳng hay lệnh-ái ngài đã có nhời hứa với ai chưa? nếu chưa thì để tôi làm mối cho đám này thật xứng đáng.

— Cám ơn ngài, ngài đã có bụng thương đến cháu, nhưng xin ngài hãy để thong thả, để tôi hỏi cháu xem sao đã.

— Người mà tôi sắp làm mối cho lệnh-ái ngài là con một nhà đại-phú, cậu ta năm nay hãy còn trẻ tuổi mà nghe đâu đã theo tới năm thứ hai trường Cao-đẳng lục-lộ nếu lệnh ái ngài thuận thì trong vài hôm, xin ngài bảo cho tôi biết.

— Vâng.

Ông khách về rồi, hai ông bà mới sai người gọi nàng Lê xuống mà bảo rằng:

« Nay con cũng đứng tuổi, chữ công-danh tưởng thế cũng đã là thành rồi, nên cha mẹ muốn sớm liệu bề gia thất cho con. Nhân vừa rồi, có ông Trần đến chơi ngỏ ý định làm mối con cho một người rất xứng đáng, con nghĩ sao?

Nàng Lê nghe nói, ngực đánh thình thình, ngồi lặng giờ lâu mới đáp rằng:

« Cha mẹ để cho con nghĩ một chút đã.

Thôi, việc gì còn phải nghĩ ngợi nữa. Người mà ông Trần định làm mối cho con là con một nhà phú-hộ, lại học ở Cao-đẳng; con cứ yên lòng đi rồi cha mẹ lo cho.

Cha mẹ dạy thế, con phải vâng lời, nhưng mà....

— Nhưng mà làm sao? có gì cứ nói để cha mẹ hay.

Nàng Lê mới sẽ cất cái giọng e lệ lên mà đáp rằng:

— Thưa cha mẹ, nghe đâu ngày năm ngoái có cụ đồ nào ở Nam-định đã nhờ một ông đến hỏi con cho con giai cụ là Nguyễn-sinh thì phải, chẳng hay cha mẹ đã định việc ấy ra sao chưa?

— Phải, ngày năm ngoái, có người đến nói với cha về chuyện ấy thật, song cha xem nhà cụ ấy không có gì; vả, Nguyễn-sinh là người Bắc-kỳ, lại không được điều gì xứng với tính tình con, nên cha không muốn gả con cho Nguyễn-sinh. Còn biết bao nhiêu người hơn Nguyễn-sinh, con nên nghĩ: cũng là một kiếp chồng, phải nên chọn người xứng đáng mới được.

Nàng Lê nín một lúc; nghĩ đến người tri-kỷ đã cùng nàng chỉ non thề bể thì lòng càng đau, dạ càng xót, không biết tính sao..... Ôi! những lời vàng đá phải lời nói chơi!

Cùng nhau trót đã nặng nhời,
Dẫu thay mái tóc, dám dời lòng tơ!
Giăng thề còn đó trơ trơ,
Dám xa xôi mặt mà thưa thốt lòng.

Sau nàng cố gượng mà nói với cha mẹ rằng: « Thưa cha mẹ, con xét Nguyễn-sinh cũng là con nhà gia-thế, nết na thùy mị, đức hạnh đủ điều, lại là người chăm chỉ, nếu công danh chưa được hiển đạt, chẳng qua là cái số phận chưa đến đó mà thôi, còn điều cha bảo Nguyễn-sinh là người Bắc; thì xin cha mẹ chớ nghĩ đến, vì tuy người Bắc kẻ Nam, song nòi giống vẫn là một. Vậy con dám xin cha mẹ thương con, đừng để con phải mang tiếng là con người phụ bạc. »

— Ủa lạ! sao con lại nói là phụ bạc? Ngày năm ngoái tuy cụ ta có mượn người đến hỏi cha thật, song cha đã nhận trầu cau gì đâu, mà cha cũng chưa nhận nhời gả mà, can chi con lại sợ?

Nàng đầm đầm giọt lệ mà thưa rằng: « Thưa cha mẹ việc đã đến thế này, con xin thưa thực cùng cha mẹ; nguyên khi con còn theo học tại trường, có hay đi lại nhà cô X. là bạn học với con, tức là em gái Nguyễn-sinh; con thấy Nguyễn-sinh là người ít có, nên con đã trót trộm quyền cha mẹ, tự ước hôn nhân với Nguyễn-sinh, không có lẽ nào bây giờ con lại quên đi cho được! Vả con tự nghĩ: Con lấy chồng cũng như người ta tìm bạn; muốn được người bạn hay, tất phải dò la xem xét cho kỹ, có xứng tâm mình, vừa ý mình mới nghe; con lấy chồng cũng vậy, mà có nhẽ lại quan hệ hơn nhiều, vì vợ chồng thì sống gửi thịt, chết gửi xương, còn phải cùng nhau đồng tâm hiệp lực để duy trì lấy gia đạo, còn phải sinh con đẻ cái để nối dõi tông đường, cho nên sự kén chọn càng không nên cẩu thả lắm. Nay cha mẹ cứ xét đoán bề ngoài mà cho là không môn đăng hộ đối để định cho con phải xe tơ kết tóc với một người con không thuộc tính nết bao giờ, còn sợ rằng cái tình luyến ái của hai chúng con ăn ở về sau này có điều gì ngăn trở chăng. Đã hay rằng về việc hôn-nhân phải để quyền cha mẹ, chẳng qua là để hạn chế cái tình dục nam nữ để mưu lấy cái hạnh phúc gia-đình cho con cái đó mà thôi, vì nếu cứ để cho con cái được tự do kết hôn thì sợ rằng hai bên lựa chọn không được đúng chăng, và lắm khi con giai con gái đã đến lúc chìm đắm vào bể tình thì chẳng còn lo xem xét gì, cứ mong chóng đến ngày phụng loan sum họp để được vui cuộc truy-hoan cho phỉ chí, nhưng đến lúc cái ái tình kia đã phai nhạt, không đằm thắm nữa, thì tất sinh ra nhiều điều biến mà rồi hoa vùi liễu dập, yến chán oanh chường. . . . .

Thưa cha mẹ, con là người không phải như ai chỉ ham bề tình dục mà quên cái hạnh phúc tương lai đâu. Nếu cha mẹ không tin thì xin cha mẹ cứ xét xem nhời con nói có đúng chăng. Lời thế gian thường nói: « ép dầu ép mỡ, ai nỡ ép duyên, » xin cha mẹ biết cho mà lưu tâm xét lại Ng-sinh để con được nhờ; về việc này, xin cha mẹ chớ vội vàng... »

Nàng Lê nói vậy, tưởng cũng đã là hết nhẽ, nhưng cái thế lực kim-tiền nó mạnh quá, hình như đã làm cho ông Tham mờ mắt đi. Ôi! « hoàng-kim hắc thế tâm! ». Còn bà mẹ nàng vốn lòng yêu con, nghĩ rằng nếu con mình lấy phải con một nhà thanh bạch như nhà Nguyễn-sinh thì có nhẽ phải khổ suốt đời chăng, nên tuy ông Tham tính nết như thế, bà cũng chẳng nói gì được cho nàng cả, lại để ông phát khùng lên mà bảo nàng Lê rằng:

— Nhưng nhà Nguyễn-sinh nghèo, con xưa nay vẫn ăn trắng mặc trơn, liệu có thể chịu được không?

Nàng Lê thấy mặt cha có vẻ giận, đã có ý sợ hãi, song vẫn vững dạ mà thưa rằng:

— Thưa cha mẹ, con nay nhờ ơn cha mẹ may được sung sướng, nhưng con cũng không lấy thế làm quen, nên nếu con phải lầm than, con cũng đành chịu, không dám tự lấy làm tủi mà phàn nàn, miễn là chúng con được ăn ở với nhau vui vẻ suốt đời mà thôi. »

Ông tham nghe mấy lời quả quyết ấy, chưa biết nghĩ sao, bất đắc dĩ phải nén cơn giận mà nói ngọt với nàng Lê rằng: « Thôi, cho con hãy lên gác, để rồi cha mẹ sẽ liệu »

(Còn nữa) Khái-Sinh.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	20 độ
15 giờ	21 độ

Lịch ngày mai

Dương lịch

Thứ sáu, 28 Mars 1924

S. Gontran

Âm-lịch

24 tháng hai năm Giáp-tí

Ngày Bính ngọ

Hành Thủy Sao Ngưu, Trực Bình

KY Tác táo

NGHI: Tế tự. Bình-trị đạo-đồ

Tu-sức tường viên

Giá bạc. — Kể từ ngày 27 Mars 1921, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 5 f. 85.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 26 mars 1924*: 3% không thay đổi. — 3% Thứ hoàn vốn dần 65. — 4% 1917 57. — 5% 1915 1916 67.40. — 6% 1920 81.35.

Tin tàu. — Tàu *Dupleix* khởi-hành ở Tourane ngày 27 mars hồi 8 giờ 15. Tàu tới Haiphong ngày 28 mars, hồi 10 giờ sáng.

Cuộc hành-trình của quan Toàn-quyền tại Nhật-bản. — Các phái-viên của Nhật-bản ngày hôm nay đã yết kiến quan Toàn quyền để thương-thuyết về cuộc hành-trình của ngài tại Nhật trong tháng năm sau. Quan Lãnh-sự Nhật tại Haiphong sẽ cùng đi với quan Toàn-quyền về Nhật. Chưa rõ quan Toàn-quyền đi tàu nào sang Nhật, các tàu to thì không đỗ tại Haiphong. Như vậy thì một là ngài phải vào Saigon mới có tàu đi, hai là sang Hong-kong đợi tàu to ở đó. Việc đó đến kỳ hội-đồng Chánh-phủ thường-trực hôm 29 này mới bàn định.

Quan Toàn-quyền đã về Hanoi.

Quan Toàn-quyền đã về Hanoi sáng hôm nay lúc 8 giờ cùng với M. Pila, Đại-sứ Pháp tại Bangkok, M. Damour và quan hai Bon.

Quan chánh và phó quản-lý văn-phòng Châtel và Damiens, quan cai-trị Dupuch cũng cùng về một lượt với ngài.

Merlin phu-nhân thì chiều hôm nay mới tới nơi.

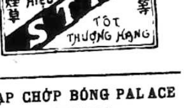
VÌ ĐI XA MÀ BÁN

1 cái xe ô-tô hiệu « Rolland-Pilaint » 10 mã lực, 5 chỗ ngồi — Còn mới lắm.

1 cái xe nhà cao-su còn mới.

Hỏi tại: số 27, đường Bobillot, Hanoi. 3815

Một hội Ái-hữu của người Pháp ở Đông-dương tại Paris. Các người Pháp đã ở Đông-dương nay có đặt tại Paris một hội Ái-hữu gọi là *Association amicale et de prévoyance de Français d'Indochine*, hội-trưởng là quan nguyên Giám-đốc Học-chính Đông-dương Henri Gourdon và các hội-viên cũng toàn là các quí quan đã ở qua Đông-dương cả. Hội-đồng quản-trị lại định biên các quan Albert Sarraut, Martial Merlin, Outrey, chức danh-dự hội-trưởng và các quan Doumer, Beau, Klobukowski, Le Gallen, Charles, Baudoin, Garnier chức danh dự hội-viên.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ thứ tư 26 đến thứ bảy 29 Mars 1924:

THỜI-SỰ

CÁI LỖI KẺ KHÁC

Hài kịch chia làm sáu phần

Đặt cảnh: Jacque Oliver

Ảnh thành phim: A. Duverger

Sau phần thứ ba phim

CÁI LỖI KẺ KHÁC

thì entr'acte

Buổi ban ngày giảm giá

Thứ năm từ 17 giờ 30

Quan Thanh-tra Norès về nghỉ. — Quan Thanh-tra Norès, kiểm-sát Tài-chính Đông-dương về nghỉ tại qui-quốc. Ngài sẽ xuống tàu *Orénoque* ở Haiphong chạy để đáp tàu *Porthos* tại Saigon.

Phòng Thương-mại. — Tối hôm nay, hồi 9 giờ, phòng Thương-mại Hanoi sẽ họp, có quan Thống-sứ Bắc-kỳ đến chủ lễ đặt các ông hội-viên mới. Phòng Thương-mại có mời đại-biểu các báo-quán đến dự.

Bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, còn tốt lắm, nhiều đồ phụ để chữa, giá 1.400$, trả tiền ngay.

Hỏi tại, số 2, đường Bobillot prolongé, Hanoi. 3814

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bảo-đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI số 236

3018.

Ngạch các quan cai-trị. — M. De Maynard, quan phó cai-trị hạng nhất, tại tòa nhì phủ Thống-sứ, nay đổi đi phó công-sứ Nam-định và kiêm chức chánh án dự khuyết tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy.

M. Le Strat, quan phó cai-trị hạng nhất, chánh án dự khuyết tại tòa án đệ nhị cấp Nam-định, nay đổi về tòa nhì phủ Thống-sứ

Ngạch quan lại. — M. Cát-văn-Tấn, tri huyện hạng nhì huyện Gia-lâm (Bắc-ninh), được phép nghỉ 15 ngày.

M. Ng-ba-Khai, thừa phái Gia-lâm, (Bắc-ninh) được tạm quyền mọi việc trong khi M. Cát-văn-Tấn nghỉ.

M. Trần-văn-Đạt, thừa phái Hòa-bình, nay đổi đi huyện Hát-an.

Ngạch tòa Sứ. M. Đinh-v-Nhạ, thư-ký hạng năm tại tòa tư phủ Thống-sứ, được nghỉ phép 30 ngày, lĩnh cả lương.

Ngạch học-chính. — Melle Phạm-thị-Kính, trợ giáo tập sự được thăng trợ giáo thực thụ hạng tám.

Các viên trợ-giáo tập sự có tên sau này, đều được thăng trợ giáo thực thụ hạng tám kể từ ngày 1er avril 1924.

MM. Ng-Cham, Lê-văn-Quí, Lê-qui-Ngạn, Ngô-vi-Nha, Trương-xuân-Bưu, Ng-hữu-Tỵ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Bán một cái nhà ở Thái-hà ấp làm theo lối cổ annam, nhà toàn bằng gụ và lim — vườn bếp và các nhà phụ đủ cả.

Hỏi: M. Bart Service des mines Hanoi, hay ở Thái-hà ấp cũng được. 3812

Số 5

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ, dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật vạn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất ly kỳ, vậy xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Luật-sư đọc xong, Mễ-nhân nói:

— Ông đưa đây tôi.

Mễ-nhân cầm lấy, xé vụn ra bỏ vào mồm nhai, nhai xong lại vứt xuống đất lấy chân di đi.

Luật-sư thấy vậy, không biết đầu đuôi ra làm sao, cũng không dám nói gì cả.

Đoạn rồi Mễ-nhân lại bảo ông luật-sư rằng:

— Bản chúc-thư ấy tôi xé đi rồi, bây giờ ông làm cho tôi bản khác; ông đi lấy bút giấy đây tôi đọc cho ông viết.

Luật sư cầm bút, lắng tai nghe, Mễ-nhân đọc:

« Phàm bao nhiêu động-sản, bất động-sản của ta, đều chia ra làm hai phần, giao cho Ái-điệt-sinh và Lộ-tư-kha. »

Đọc xong, nói:

— Thế là đủ.

Luật-sư nói:

— Thế thì cháu ngài trông cậy vào đâu?

Mễ-nhân nói:

— Mặc kệ tôi, việc gì đến ông đấy?

Luật-sư lại nói:

Ngài làm thế này thì về sau hối không kịp.

Mễ-nhân nói:

— Hối với hận cái gì? Tôi thử hỏi ông: quyền ở tôi hay quyền ở ông? Ông có bằng lòng viết không, hay là không thì bảo tôi?

Luật-sư không dám nói nữa, liền viết chúc-thư rồi đưa cho Mễ-nhân, Mễ-nhân bảo luật-sư và các người ở đấy rằng:

— Các người làm chứng vào! Lúc tôi lập bản chúc-thư này, tôi hiện còn khỏe mạnh, chứ không phải là loạn mệnh (1) vậy.

Tối hôm ấy, Mễ-nhân một mình ngồi trong phòng ăn, gia hào mỹ tửu không thiếu thứ gì, nhưng trong bụng buồn rầu, đầu bếp đưa món ăn nào lên, cũng đuổi đem xuống. Một lát gọi người lão-bộc mà rằng:

— Quỳnh-sinh! Hôm nay Thấu-tư công-tử có về đây không?

Quỳnh-sinh đáp:

— Bẩm không.

Mễ-nhân lại hỏi:

— Thế hắn đi rồi à?

Quỳnh sinh thưa:

— Vâng! con thấy cậu con về lấy cả quần áo đem đi.

— Bố có biết hắn đi đâu không?

— Bẩm con không biết, con nghe thấy cậu con bảo người đánh xe đi Bột-minh-hãn.

— Thế hắn có dặn gì bố không?

— Bẩm cậu con dặn thưa với chủ ông đừng lo cậu con trở lại nữa:

Mễ-nhân nói:

— Hắn đã dặn thế, sao bố không nói trước cho ta biết?

Người lão-bộc thưa:

— Bẩm cậu con dặn rằng hễ chủ ông có hỏi thì sẽ nói.

Mễ nhân ngồi lặng hồi lâu, rồi lại gọi Quỳnh-sinh mà rằng:

— Quỳnh-sinh!

Quỳnh-sinh:

— Dạ!

— Mỵ dặn người nhà từ nay trở đi, không ai được nói đến cái tên Thấu-tư nữa nhé!

Quỳnh-sinh vâng mệnh rồi lui ra.

Mễ-nhân ngồi một mình, ngắm trông những đồ vật trần thiết ở trong nhà, cái thì bằng vàng, cái thì bằng ngọc, mỹ lệ không biết đến chừng nào. Lại trông đến những bức danh-họa treo ở trên tường, mặn mà nét bút càng nhìn càng tươi, những phẩm vật ấy không biết bao nhiêu tiền mà kể. Trong lò thì lửa cháy ngùn ngụt, ấm áp mọi bề. Bụng nghĩ những đồ vật này đều là của ta cả, mà rút cục nào có được gì đâu? Nghĩ thế rồi lại than thở một mình mà rằng:

Ta giữ cái của này cho ai bây giờ mới được chứ?

Vì Mễ-nhân xưa nay tuy rằng giàu có thật đấy, nhưng không được ngày nào là ngày vui. Nhất-sinh chỉ thích vơ vét lấy cho nhiều tiền. Được ngồi một xó, mà đếm tiền cả ngày, thế là thích nhất.

Bấy giờ Mễ-nhân lại nghĩ đến Thấu-tư, trong lòng lấy làm chua xót, tự nghĩ trước kia anh em cùng nhau sum họp, chẳng may anh chết trước đi, để lại một đứa con thơ đấy, cũng tưởng sềnh cha còn chú, lọt sàng xuống nia, có của sau này không có con thì để lại cho cháu, không ngờ ngày nay lại ra nông nỗi thế này, thật là chán quá. Vả nhất-sinh làm người, Mễ-nhân chưa từng được nghe lời nói thẳng bao giờ, nay bỗng nghe thấy thì khác nào dao đâm vào ruột, sét đánh lưng đầu, lấy làm trái tai khó chịu lắm. Trong bụng Mễ-nhân cũng vẫn biết rằng, bao nhiêu những cách mình làm giàu xưa nay, toàn thị là những cách bất nhân bất-nghĩa cả, cho nên đêm ngày chỉ sợ người ta nói chạm cạnh đến. Xét ra thì Mễ-nhân tuy vậy, nhưng hãy còn có lòng tu-ố, thì cũng chưa đến nỗi táng tận lương-tâm như những phường hại-nước mọt-dân, hút máu hút mủ đồng bào, mà mặt cứ trơ ra, không biết cái chi là cái xấu. Bấy giờ Mễ-nhân ngồi nghĩ trước nghĩ sau, trong lòng cũng có điều hối-hận, song hối một lúc bấy giờ mà thôi, chứ cũng chưa phải đã biết hối thật. Nếu có thật lòng biết hối, thì sao không cải-quá tự-tân, còn cứ bo bo giữ của cho trời làm chi nữa.

CHƯƠNG THỨ III

Lại nói chuyện nàng Áo-cồ-tư-đức, nàng là con một ông giáo-sĩ ở trong giáo-hội. Đã là người ở trong giáo-hội, thì còn có của cải gì. Giáo-sĩ mất đi sớm, để lại một người vợ góa và hai mụn con thơ. Một người là Áo-cồ-tư-đức năm ấy mới 14 tuổi, còn người nữa là Thiệu-mỹ mới lên bốn. Bà mẹ Áo-cồ-tư-đức từ khi chồng chết đi, thì giáo-hội cấp cho một số tiền là 7 nghìn bảng, để lấy lãi mẹ con nuôi nhau. Bà còn sống ngày nào thì còn được món tiền công-cấp ấy. Lợi-tức mỗi năm cũng được 3 trăm 50 bảng. Bà vốn người thông-minh, lại biết đạo-lý, từ khi chồng chết đi, thì bà thắt lưng buộc-bụng, nuôi con dạy con, mong cho con theo đuổi vào con đường học-vấn. Nhân dời nhà ra ở tỉnh, để tiện cho hai con đi học. Được 5 năm, thì bà cũng lại bị bệnh ngặt rồi mất, năm ấy hai người con gái, một người mới 19, một người mới lên 9. Hai chị em bấy giờ như gà mất mẹ, như chim lạc đàn, cái cảnh cơ khổ linh đinh, thực không còn kể sao cho xiết. May mà bà mẹ lúc sinh thời, khéo tần tiện chắt bóp, cho nên lúc chết đi còn để lại cho con được hơn 6 trăm bảng, còn như cái số tiền 7 nghìn bảng thì từ khi mẹ chết đi giáo-hội thôi không cấp tiền lợi tức cho nữa. Vét cả của nhà còn được 6 trăm bảng mỗi tháng khéo lắm được lãi chừng 3 bảng là cùng, hai chị em lấy gì mà đủ ăn đâu.

Áo-cồ-tư-đức lúc còn bé, đã tỏ ra người thông minh hiếu học, và lại có tài văn-chương, nhả ngọc phun châu, khi bà mẹ mất đi, nàng liền soạn một quyển sách, xuất vốn ra in, nhưng sách lần đầu bán không chạy, mà nhà phí mất đến 52 bảng...

(Còn nữa).

(1) Loạn mệnh nghĩa là lúc sắp chết nói sảng.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên ấn ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trò cười cho trẻ-con và người có tri khóa thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho, kẻo nhầm to lắm!

Ngày mùng 7 tháng mười, viên-biên Khâm-thiên-giám, bên Hội-nam-pi-ping lời nhân phát rằng:

Chiếu nay đọc được phương cấm MONTÈS quí lắm, có chỉ nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lạp phí thì giữ cho qui được phòng nhỏ-lộng để tỏ thành-giả.

Kính thêm thế.

Xem tiếp theo ở trang thứ tư

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta dùng nó lời cung, không bổ chúc nào, mà lại lau giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

Tòa án Trừng-trị — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, tòa án Trừng-trị mở kỳ bắt thường xét việc M. Ng mạnh-Bổng nguyên trợ-bút báo *Hữu-thanh* bị thưa rằng lấy giấy má và một cái *bóng* 400 đồng của hội ích-hữu thư-xã. Tòa hỏi bên bị và các chứng tá, quá 6 giờ thì hoãn lại đến 3 giờ chiều thứ tư sau hỏi nốt mấy người chứng nữa và nghe luật-sư hai bên cãi.

Hội Lạc-thiện — Quan Thống-sứ đã ký nghị-định cho phép hội Lạc-thiện ở Nam-định được thành-lập theo như điều lệ đã định với nghị-định ấy.

Lời cảm tạ. — Chúng tôi xin có lời cảm tạ các cụ, các ông, các bà, đã có lòng thương đến đi đưa đám, cho đồ phúng viếng, và gửi giấy chia buồn con gái thứ hai, chồng, em, anh, anh vợ và chú chúng tôi là:

M. TRỊNH-ĐÌNH-LUNG

chẳng may tạ-thế hôm 25 tháng ba 1924

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin lượng thứ cho.

Đồng gia bai tạ

Cái nạn hàng ngày. — Sáng hôm qua, hồi 10 giờ, một cái xe tay trong có một người Tây ngồi và một cái xe đạp có một quan hai ngồi đi tới trước cửa hàng *Café Métropole* thì xe tay đụng vào xe đạp, quan hai bị ngã phải nhiều vết sây sát ở chân phải.

Hưu trí. — M. Lê văn-Tố, thư-ký trong phủ quan phó Thống-đốc Nam-kỳ được về hưu trí, kể từ ngày 25 janvier 1924 là hôm sau ngày hết ban nghỉ.

Lắm người thật cỡ quá! Sáng hôm qua vừa đăng tin một người đàn ông thất cỏ ở ngõ Tam-thương thì buổi tối lại được tin một người nữa thất cỏ ở làng Hòa-mã. Người nầy tên là Bảo-văn-Nghĩa tức Long, 48 tuổi, nghe đâu vì trước có chứng điên.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kẽn kín, mỗi hộp hai mươi điếu	0.20

Một người hàng mía chết đuối. — Sáng hôm qua có một người hàng mía tên là Ng-thi-No ở làng Nghi-tàm đi cái thuyền số 31 ở ngoài sông Cái, bị ngã xuống nước ngay trước cửa nhà khám đồ của sở thương-chính chỗ ấy vì nước chảy mạnh, cho nên không vớt được xác.

Mất trộm — M. Fadouilhe nhà ở phố Lò-gạch trình rằng mất trộm các đồ tư-trang giá 400 francs.

Trộm táo gan. — M. P. ở ngõ Allaud lại sở Cẩm trình rằng đã nhiều lần trộm vào nhà nhưng không lấy được gì thì lại xuống nhà bồi bếp khoắng đồ vật và quần áo.

Tin trộm cắp vặt. — Tên Vũ-văn-Tích, 23 tuổi, chỉ chuyên nghiệp du thủ du thực, ngày hôm qua thấy mang một chai rượu quinquina mà hỏi thì trả lời ấp-úng; tên Quan-văn-Lộc, 18 tuổi, ăn cắp một đôi giầy ở tàu (*Commandant Mages*; tên Đặng-văn-Tâm, 17 tuổi, làm cu-li, nhà ở Bình-động, ăn cắp hai con sợi ở Sáu-kho; Ng-văn-Âm, 18 tuổi và Bùi-văn-Tường 19 tuổi, cùng ở Bình-động ăn cắp sau cái bát tàu ở Sáu-kho đều phải bắt tổng giam cả để hậu xét.

HƯNG-YÊN

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng: bà cụ thân-sinh ra ông Chu-v-Chử, tú tài, làng Hải-yến, tỉnh Hưng-yên, mới tạ thế tại qui-xã, ngày 24 mars 1924. Đến ngày 29 mars này sẽ làm lễ cất đám, an táng tại qui-xã làng Hải-yến.

Vậy có mấy lời kính viếng cụ và chia buồn cùng qui-quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi lấy làm buồn-rầu mà kính-cáo để các quan, các ông và các bà biết cho rằng chẳng may thân-mẫu chúng tôi năm nay hưởng thọ được 63 tuổi đã từ-trần ngày 24 tháng ba tây tại làng Hải-yến, huyện Tiên-lữ, tỉnh Hưng-yên.

Đến ngày 29 tây này sẽ rước linh-cữu an táng tại bản-xã. Các ngài có lòng thương đến chúng tôi, xin gửi giấy hỏi thăm, mà xin miễn đồ phúng viếng cho, chúng tôi được đội ơn vô cùng.

Có sai từ: Chu-duy-Chử tú-tài
Chu-duy-Khánh đốc-học
Bắc-ninh
đồng gia quyến kính cáo

Từ nay thay từ cáo-phó

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ năm 27 mars 1924:

Nước lên 2g phân vào hồi 8h54 buổi chiều;

Nước xuống 10 phân vào hồi 8h54 buổi sáng.

Ngày thứ sáu 28 mars 1924:

Nước lên 30 phân, vào hồi 16h16 buổi chiều;

Nước xuống 9 phân, vào hồi 9h55 buổi sáng.

Ngày thứ bảy 29 mars 1924:

Nước lên 3 phân vào hồi 11h buổi chiều;

Nước xuống 8 phân vào hồi 1h50 buổi sáng.

Tin chó dại. Mười làm con chó bắt ngày hôm kia ở vùng Gia-viễn đã đem giết chết cả.

Một con chó tây của một người Tây ở phố Harmand nghi là chó dại nên đã cho đưa vào sở thú-y.

Ngày hôm qua người thợ nhuộm tên là Trần-thị-Còi, 25 tuổi ở Lạc-viên, đi qua nhà Ng-thị-Chăm ở cùng xóm bị con chó nhà ấy sổ ra cắn vào vai tay trái. Con chó của Nguyễn-thị-Chăm đã phải bắt.

Ng-thị-Kim, 27 tuổi, bị con chó của chủ nuôi cắn phải tay trái độ mười hôm nay thì ngày hôm qua mới đi trình sở Cẩm biết. Sở Cẩm đã cho giấy đi Hà-nội để chữa thuốc.

Tập trận. Ngày hôm qua vào hồi 11 giờ một đạo quân lính khố đỏ đi đường bộ sang vùng Kiến-an tập trận, buổi chiều lại về Haiphong.

Đầy tớ bất lương. Trần-văn-Tường là đầy tớ của người bán hàng tấm Ng-thị-Hiên ở Gia-viễn ăn cắp của chủ quần áo và đồ nữ-trang đáng giá tất cả là 137 đồng rồi trốn đi mất.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng: bà cụ thân-sinh ra ông Chu-v-Chử, tú tài, làng Hải-yến, tỉnh Hưng-yên, mới tạ thế tại qui-xã, ngày 24 mars 1924. Đến ngày 29 mars này sẽ làm lễ cất đám, an táng tại qui-xã làng Hải-yến.

Vậy có mấy lời kính viếng cụ và chia buồn cùng qui-quyến.

Bán xe Side-car, 4 xếp dịp (Cylindres) Hỏi tại: M. LECOMTE, 47, phố Lê-đúc, Hanoi

3811

VIỆC KINH-ĐÔ

Tiệm cái vỉ tiệm con. Sự đánh tiêm ở Huế đến nay lại thạnh hành lắm, chẳng ngày nào là không có người đánh tiệm, mỗi ngày số tiêm mai lẫn, người đến đánh như kiến, một tiệm mà nhận tiền người đến đánh người làm không kịp nên phải đặt tiệm con để làm giúp, thì tiền mỗi ngày ước có 4, 5 nghìn đồng, cũng có người đánh được bạc trăm mà cũng có người đã thua có bạc nghìn rồi, cứ thế mà đánh mãi thì còn có lẫn người đói bại nữa, vì biện nay sự đánh tiệm càng ngày càng thạnh, lại đã lan khắp các miền nhà quê rồi, tưởng là sự nầy hại một nơi thôi hà-phố đã xong, đến nay lại hại đến miền quê mùa nữa, thật là một sự hại càng ngày đã lan khắp, mà chưa thấy điều gì thiết ra để trừ đến nơi.

Cái gương mắt mùa đã treo trước con mắt, lại thêm cái hại đánh tiêm đuổi đến sau lưng, thật là họa vô đơn chí. Cái hại mê cờ bạc của người mình chẳng biết đời nào cho hết, mà cũng chẳng biết kêu vào đâu cho

(Xem trang thứ tư).

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 27 mars 1924

NHẪN NHỤC DU SINH

(Liên hồi)

Tấm lòng nhi nữ trung trinh.
Trong vòng nguy hiểm ngẫm tình nên thương.
Nhất sinh thập tử coi thường
Nhờ tin cứu nạn gặp trường thì ân.

Tối thứ sáu 28 mars 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

TRI KỶ TƯƠNG PHÙNG

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

GIANG-ĐÔNG PHỐ HỘI

(Trẻ con diễn tuồng)

Ai lên Phố-cất

Phố cất là nơi đúc Thanh-mẫu bị h sinh ngại ở đấy, linh ứng hơn nơi khác, vì rằng ở đó là nơi tinh-tích, lâu nay các qui khach thành tâm đi lễ không có nơi ăn chỗ nằm, nhiều người cũng ngại.

Nên chúng tôi nay xin lập một cửa hàng, sắm các thức đồ lễ, « lợn, gà, xôi, oản, bánh trái, hương vàng, văn văn », như các qui-khach ở xa không tiện đưa thì đến đó chúng tôi xin có đủ, và có nhà ngủ, có các thức ăn tây nam xin các qui-khach có lòng đi ở cho biết có cho.

Nay kính-cáo,

TRẦN-VĂN-TÀI

3810

HIỆU

MINH-DƯỠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giữa phố hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG, mà mua muối Sels Vichy.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo chỉ phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mùng một tháng Ly trở đi cho gần.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thời sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jaureguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENÉS.

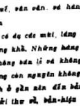
2094.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYẾN, BỆNH HEN!

Đông thầy mắc bệnh mà đã nằm lăng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXBARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hay, thì thấy đỡ chịu ngay, và khỏi chóng.

Đã bệt trong một cái lần, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì tập tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy hiệu-nhiệm là thường. Hai thuốc quốn Abyssinie Exbard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quốn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu:

Có bán tại: H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bảo-chế.

Gởi bán tại: BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

63, Rue des Cantonnais, 63

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 286

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiều, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như thổ nguyên, Hưng-hóa, bông, quế, sản vân vân) và hàng Saigon như Hatinh, thổ vân vân.

Nay mới có đủ các mới, hàng thêm, mượn đến mà coi mua rộng khổ. Những hàng này bán buôn tăng tiền, cho không bán lẻ nê không có miền gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần xin đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cảm-tạnh

YU-WO-TSEONG

1918

So 93

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đầng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhà ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoằng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ cầng-tử nào đem hiền-hảo xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng lỡ sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

* NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mấy tên lính nghe nói « Chỉnh phải ! », tức khắc lấy xiềng sắt quảng ngay vào cổ *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành*, rồi trỏ mặt mà mắng *Phỉ-huệ* hòa-thượng rằng:

— Đồ chó chết này ! mày trông thấy kẻ tội phạm, lại không bảo ngay để trói cổ lại, lại còn đứng nói lôi-thôi những chuyện chi chi mãi, hay là mày muốn dụng tình buông tha đó chăng ?

Phỉ-huệ hòa-thượng khiếp sợ, không còn biết nói thế nào. *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* cũng toan phân-giải với chúng một đôi lời, nhưng ngẫm vì một lũ đầu trâu mặt ngựa cứ lôi-kéo bừa đi.

Bình-như-hành nói :

— Các người chớ nên thô-bỉ quá ! Hai chúng ta đây vừa mới đỗ giải-nguyên và á-nguyên khoa này thì các người cũng nên giữ thể-diện cho chúng ta mới được.

Mấy tên lính nói :

— Đem giải-nguyên và á-nguyên mà lôe bọn ngu-dân thì được, chứ không thể nói dối được đức hoàng-đế. Các người chớ nói càn, muốn tội thì đi mau !

Hai chàng bất-đắc-dĩ đành phải theo chúng đến Lễ-bộ-đường. Mấy tên lính vào bẩm với Lễ-bộ-quan rằng :

— Chúng tôi vâng mệnh đi nã-trốc hai tên tội-phạm là *Triệu-tung* và *Tiên-hoành*, nay đã bắt được giải về đó !

Lễ-bộ-quan truyền rằng :

— Hãy đem giam tạm vào một nơi, để đợi đến sáng ngày mai vào tâu thiên-tử.

Mấy tên lính vâng mệnh, đem *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* giam tạm vào một nơi. Lễ-bộ-quan thấy *Tiên-hoành*, liền nhất diện báo cho *Trương thượng-thư* và nhất diện báo cho *Sơn tướng-công* được biết, để sửa-soạn sắp vào trẩu nghe lời tâu phân của thiên-tử.

Sáng sớm ngày hôm sau, Lễ-bộ-quan vào tâu thiên-tử rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! kẻ ba-thần phụng chỉ nã trốc *Triệu-tung* và *Tiên-hoành*, nay đã bắt được giải về, cúi xin lượng trên chỉ phán

Thiên-tử phán rằng :

— Nhân-phạm đã đủ cả rồi, bất-tất phải hẹn ngày trước, hễ gặp hôm nào trẩm ngự ra chính-điện thì cho phép cứ giải vào để tâu-thẩm. Còn *Sơn-đại* và *Lãnh-giang-tuyết* đường-sá xa-xôi, miễn cho không phải ứng-hậu

Bấy giờ thiên-tư lưu ý về việc nhân-tài, đến ngày thiên-môn phóng-bảng, mới đầu canh 5 hôm ấy, thiên-tử đã ngự ra *Văn-hoa-điện* để ngồi đợi. Lễ-bộ-quan tuân lời chỉ dụ hôm trước, tức khắc giải *Triệu-tung* và *Tiên-hoành* vào.

Khi lệnh lệ triều-bạ xong Lễ-bộ-quan qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! khi trước quan Lại-bộ thượng thư là *Trương-hạ-thời* có dâng sớ tâu bậc con gái *Sơn-hiển-nhân* tướng-công là *Sơn-đại* cùng *Triệu-tung* và *Tiên-hoành* dùng lời dâm-đãng, khiêu động dục-tình, v. v. Hôm trước thánh-thượng đã chỉ-dụ cho phép hôm nào ngự ra chính-điện thì giải các tội-phạm vào để tra hỏi. Hôm nay thánh-giá ngự ra chính-điện, vậy kẻ ba-thần xin tuân chỉ tâu trình.

Thiên-tử phán rằng :

Hãy giải *Triệu-tung* và *Tiên-hoành* vào đây trẩm hỏi.

Lễ bộ-quan phụng mệnh lui ra, giải *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* vào. Hai chàng phủ phục ở trước sân rồng Thiên-tử lại truyền chỉ cho bước lên trên thềm, hai chàng cúi đầu qui gối mà tiến lên.

Thiên-tử ngẫng nhìn, thấy hai chàng đang độ tuổi trẻ, diện-mạo khôi-ngô, cỗ và hai tay vẫn đeo xiềng sắt, bấy giờ thiên-tử mới giáng chỉ cho Lễ bộ-quan hãy tháo xiềng cho hai chàng.

Thiên-tử bỏi rằng :

Người nào là *Triệu-tung* ?

Yến-bạch-hạm phủ phục mà tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! Kẻ hạ-thần là *Triệu-tung* !

Thiên-tử lại hỏi rằng :

— Còn người này là *Tiên-hoành* phải không ?

Bình-như-hành cũng phủ phục mà tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! Kẻ hạ-thần là *Tiên-hoành* !

Thiên-tử phán rằng :

— Trẩm đã gia ban cho con gái *Sơn* tướng-công tên gọi *Sơn-đại* là « *Hoằng-văn tài-nữ* », cớ sao hai người dám dùng lời văn dâm đãng, cùng nhau xướng-họa, để làm cho tổn hại phong-hóa ?

Yến bạch-hạm tâu rằng :

Sơn-đại đã mông ân thánh-thượng ban cho cái danh tài-nữ, lại trao cho cái quyền được khảo-sát nhân-tài thì các bậc công khanh trong triều cũng thiếu hạ nhân-tài, biết bao nhiêu người đến xin thơ xin văn hoặc đưa tài xướng họa. Ngay như con quan Lại-bộ thượng-thư tên gọi *Trương-dĩ* kia hôm trước cũng đã từng đến *Ngọc-xích-lâu* để xin khảo-sát. Hai kẻ hạ thần chẳng qua cũng đến để khảo-sát văn-thơ mà thôi, nào dám có ý gì đâu. Nếu bảo rằng dùng lời dâm đãng thì mấy bài thơ còn để, dám xin thánh-thượng soi-xét, hễ một chữ nào có ý dâm-đãng, thần-đẳng cam chịu tử-tội. Huống-chi *Trương-dĩ* tự-tiện lên *Ngọc-xích-lâu* để đến nỗi bị *Sơn-đại* vẽ mực vào mặt. Việc ấy ai ai đều biết, há không có tội, cớ sao lại vu oan cho thần-đẳng, thế thì quan Lại-bộ thượng-thư cũng quá nghe lời con. Vậy thần-đẳng cúi lạy dập đầu, mong nhờ lượng trên minh-sát.

Thiên-tử liền giáng chỉ cho triệu *Trương-dĩ* vào để tra hỏi. *Trương-dĩ* phủ phục ở trước sân rồng, thiên-tử phán hỏi rằng :

Trương-dĩ ! nhà ngươi tự-tiện lên *Ngọc-xích-lâu*, buông lời bỡn-cợt, bị *Sơn-đại* làm nhục, nay lại vu oan cho người khác, xui cha đàng sở khi-quân, như thế còn ra đạo-lý nào nữa !

Trương-dĩ lúc đầu phủ phục không dám ngẫng nhìn, đến khi nghe lời thiên-tử phán hỏi, vừa định ngẫng một tâu bày thì bỗng trông thấy *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* qui ở bên cạnh.

Trương-dĩ mới kinh ngạc mà tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! cái tội bỡn cợt tài-nữ, còn là tội nhỏ, nhưng hai người này quả không phải *Triệu-tung* và *Tiên-hoành*, thế thì cái tội khi-quân ấy thật to lấy trời, dám xin thánh-thượng xét hỏi cho ra để mà nghiêm-trị.

Thiên-tử nghe lời tâu, kinh-ngạc mà phán hỏi rằng :

Hai gã này không phải *Triệu-tung* và *Tiên-hoành*, thế thì là người nào ?

Trương-dĩ tâu rằng :

— Một người là *Yến-bạch-hạm* ở *Tùng-giang* và một người là *Bình-như-hành* ở *Lạc dương*.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

sự hại ấy trừ khử chóng có thành hiệu. Vì đã hơn một tháng nay sự cờ bạc ở Kinh-đô mỗi ngày mỗi như dầu rưới vào lửa dù nghiêm cấm đến đâu, cũng có nơi công nhiên bày ra cuộc đỏ bác, mỗi đêm hằng có mấy trăm người đánh bạc, mà không sợ luật pháp.

Hiện nay muốn trừ được cái hại đánh bạc ở xứ này thì trưởng nên gia thêm một điều thể lệ ở trong sự thể lệ nghiêm cấm hoàn-thành-phố Huế. Điều ấy tưởng nên nói rằng: phàm những nơi phủ-đệ ở trong thành ngoài phố thì những khi quan hôn tang tế, hoặc có đốt pháo hát bội, hoặc trống kèn đàn thổi, thì sở cảnh sát không có phép vào hỏi. Chỉ như các nơi ấy có bày sự cờ bạc tụ tập đông người thì sở cảnh-sát sẽ được phép thi-hành các luật lệ nghiêm trấp sự vì lệ ấy v. v. Thì hoa may cái hại cờ bạc ở xứ này mới trông có ngày dần dần giảm bớt được vậy. Và sau là cấm những người Khách trú không được treo tiệm 36 hiệu. Thì hại cờ bạc tự nhiên giảm dần. Mong làm thay!

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Nào còn cờ bạc nữa thôi!

Một thầy ký kia ở sở tại một sở công, khi mới được vào làm, công việc siêng năng, tính hạnh thuần cẩn, quan trên cũng có lòng tin, lại nhân lúc bấy giờ trong sở gặp lúc nhuận, thầy ta mới được lĩnh cái trọng-trách giữ bạc công-quĩ; trong mấy tháng đầu, sổ sách phân-minh, tiền bạc không thâm thiếu một đồng nào cả.

Ngờ đâu được lâu lâu, thầy ta ham vui chúng bạn, lấy lá bắt con bạc làm cái thú tiêu-khiển ở chốn lữ-thứ tha-hương; là gì thế thường, hay chơi thì mê, đã mê thì nghiện, khi đã nghiện rồi còn nghĩ chi đến điều hơn lẽ thiệt nữa! Và chăng trong tay đã sẵn đồng tiền, thôi tha hồ mà đánh gỡ. Song khốn thay, ba mươi đời cái kiếp đánh bạc, càng gỡ lại càng thua, càng thua lại càng gỡ; gỡ mãi mà chẳng ra, mà đã thiếu kết đến non bảy trăm bạc!

Việc vỡ lở ra, quan trên bắt ỷ phải đền cho sung sổ, để cho một kỳ bận khá dài, nhưng chẳng được đồng nào cả; tuy anh em đồng-sự và các bạn đồng-châu cũng đều sẵn lòng nhau-nguy cấp nạn cho, gom góp kẻ ít người nhiều được non ba trăm bạc.

Nhưng không đủ số, thành thử thầy ta cũng không khỏi vòng luy-tiết, cũng đang ai ngại thay!

Ấy đó, thử xem con bài lá bạc thực có cái ma-lực làm hại biết bao nhiêu người hết cơ-nghiệp cũng vì nó, lỡ công danh cũng vì nó. Nguy thay!

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Ghe chài bị ăn cướp. — Hôm 17 mars 1924 lối chừng 10 giờ tối, một chiếc ghe chài số 15 0 C. V. khi đi ngang qua Rạch-ông thình linh bị một bọn 3 chiếc tam bản nhỏ, nhảy qua ghe đánh tên tài công Ngô-văn-Nam mà dựt một số bạc 22 đồng 8 các, lấy 250 cái bao không, và ít món quần áo. Bọn ăn cướp đánh tên tài công bị bịnh, còn mấy người bạn ghe chài thì vô hại. Bọn này đánh rồi, bườm mất, may đâu nhờ có sở tuần cảnh đi biển ở dưới sông, rượt theo chúng nó, bắt lại đặng hai thằng một đứa tên là Xây và một đứa tên là Phong. Hai tên còn đỡ bắt đặng bị tài-công và bọn bạn ở dưới ghe chài nhìn biết mặt rằng: có nhảy đảng nhảy qua ghe chài mà cướp dựt. Xây với Phong bị nằm óc giải Tòa. Còn một tốp a ỷ với chúng nó đã đào tẩu, bắt chưa được.

Chết trôi. — Ngày thứ năm 20 mars lối năm giờ rưỡi chiều, tại sông Cầu-bông (Dakao) người ta có vớt một đứa nhỏ chết chìm, lối chừng 6, 7 tuổi. Lúc ấy vừa tối, nên qua ngày 21 mars thì quan thầy đến khám nghiệm rồi cho phép chôn.

Thương thay cho đứa nhỏ, tuổi mới bảy lớn lại mang về nghiệp tế sông mà thác, cũng bởi tại cha mẹ không coi chúng nên mới để con ra nỗi thế.

BẠCH-GIÁ

Chết vì lẽ gì? — Hôm 16 mars rồi đây, tên Khách trú Huynh-Nam lại nhà người bạn của khách ta là Lâm-quan-Tỵ, 39 tuổi ở Nông-trạch (Rạch-giá) đặng dự tiệc nghe đàn ca chơi luôn thể.

Huỳnh-Nam ngồi trên ván để trước bàng ba và bỏ coi không đặng vui vẻ. Qua tới một giờ khuya, Nam nói với Lâm quang-Tỵ rằng: không biết sao mà tôi một lại thở không đặng thong thả, muốn ngộp quá.

Tỵ mới hỏi tại sao mà ra nông nỗi như vậy, Nam nói: mới ăn hết 7 cắt nem nướng và có uống hết một đôi le rượu thuốc đặng ăn cho tiêu rào rồi. Kế hai phút sau thì Nam lăn bị phong dực. Mấy người bạn của khách ta đặng đổ thuốc, nhưng mà đổ không đặng. Qua tới hai giờ khuya thì hồn Nam du địa-phủ.

CẦN-THƠ

Chết ở dưới ghe cũi. — Hôm ngày 10 tây tháng này, người ta có tìm đặng một cái thây của một người đàn-ông tên Nguyễn-văn-Mích, 34 tuổi, chết nằm ở dưới một chiếc ghe cũi đậu tại rạch Cái-răng (Cần-thơ) mình mẩy của tên này, tự nhiên không có bị một cái lằn gì, hay là một cái dấu gì cả. Tên Mích này chết đây, coi bộ đau bịnh mà chết.

Hỡi các Ông mắc phải bệnh tình (dù vì sinh-nhai) khuyên các ông nên dùng thuốc PHẤN-MINH, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên trị, bao thuốc bệnh nào đã có tiếng, khi uống rồi cho là không tiền được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cả cuốn độ hơn một đồng một lọ.
2033

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
110, Rue des Changeurs, 110
HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, bằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi commandé mà có dặn rõ, tiền trước tại bản-hiệu cũng chiều theo mọi giá mà gửi đồ đến tận nơi.
2054

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất quí. Uống rượu vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trang-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Các nghị-viện Pháp, các quan Bộ-Tờ, Thầy Thuốc, cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ở thẳng tại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

CHƯ TÔN!
ai muống ngăn ngừa che thân
CHO KHỎI ĐAU
NHỨT LÀ
Khan cổ, đau đớc giong,
yếu tim, đau phổi
thì chỉ có ngậm THUỐC HƯỜN
VALDA
Hơi thở đã thong mà lại được
Khỏi lo cảm mạo thương hàng
Dầu có thở bít bưởi hầm đơ đáy
hay là có vật đọc
Thì cũng Khỏi lo đau
Cón có đau:
Sổ mũi. Khan cổ. Khao tiếng.
nóng lạnh cũng là ho
thì cũng cứ dùng THUỐC
PASTILLES VALDA
ngậm thong hơi tốt lắm.
Mà phải nhớ mua thứ thuốc
đó mới linh nghiệm
Coi cho Kỹ trên nắp hộp
có hiệu chữ
VALDA
MỚI THIỆT PHẢI

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Ha-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng**.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2058

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thợ-sang và nhanh lắm, chẳng kém gì kim-cương tây. Quí khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này chẳng bao giờ có, đem đi làm quà mấy dạm cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

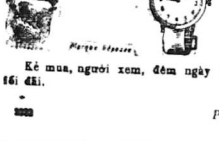
Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméables et tous les autres articles de la Maison de Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi
2015

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八十廿牌門寶華行內利京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tế-ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vang, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa để lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà **mua kẻo** hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật tối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2060

2057

Tiệm LY-SENG-BAO, số 42, phố hàng Bồ, Hanoi, có đủ các hạng kính: cận-thị, viễn thị, xem sách, kính già, đủ các số tuổi đều có giòng sẵn cả. Và có riêng một thứ viễn cận châm, để thử số kính thực là tiện để các ngài đến thử khỏi mất thì-giờ. Lại có cả các hạng kính mũi để dùng về mùa nắng, đủ các kiểu. Kính-cao.
2052

Tiến-bộ chi nhỡn-kính giả

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酒補
J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚午各啞每各啞沒噸歐咳利
Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2060

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cải cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhẩy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính,

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT CÁI CỦA LỚN
Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé
FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912

Lần mua phải nộp 20$quan, cần thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 30 quan. Ngày lần nộp tiền lần đầu, hiễu-được hai vé ấy, rằng mình có quyền sở-hữu, năm vé trúng số, được lấy cả tiền. Khi vẫy vẫy được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó tốn-tiền đôi chút, là được quyền sở-hữu hai cái vé rất quý có sinh lợi-tức.

Vé FONCIÈRES 1909 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày mồng 8 thì rút số.

Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 21 thì rút số.

Và hai thứ vé mỗi tháng số:

2 lô.	100.000 quan
2 lô.	10.000 quan
22 lô.	1.000 quan
160 lô.	500 quan

Mỗi năm có 24 lần rút số, cả thảy hơn ba triệu quan.

Mua các vé ấy, thực là đặt tài rất tốt, mà tháng nào may ra lại được hai lô trúng.

Muốn dự các cuộc rút số ấy, tuần gửi 20 quan đến nhà:

BANQUE NOUVELLE, 81 Rue Papère, MARSEILLE (France)
R. C. 6576